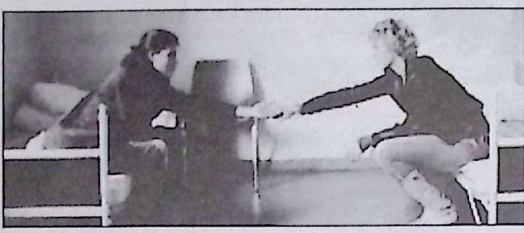

Almanya Sanat Dünyasında Yükselen Türkler

Türk Alman Sineması

Türk veya Türk kökenli sinemacıların bu çıkışına bakarak, Almanya'da artık bir Türk-Alman sinemasından söz edilmesi gerektiğini vurgulayan Sinema Eleştirmeni Alin Taşçıyan, görüşlerini özetle şöyle dile getiriyor:

„Almanya, sinema cephesinden bakıldığında, artık bir -acı vatan- değil. Şerif Gören'in 1979 yapımı olan filmi „Almanya Acı Vatan“daki, hayatı fabrikada çalışmaktan ibaret hale gelmiş mutsuz işçiler, Tevfik Başer'in 1986 yapımı '40 metrekare Almanya"sındaki, özellikle kadına baskı uygulayan içedönük yapı fazla değişmemiş olabilir. Sağa kaydıkça kayan Alman hükümetinin uygulamaları, Türk göçmenleri bunaltıyor, Neonaziler'in ırkçı saldırıları bir rahat uykuyu bile çok görüyor, sanki mezrada uygarlıktan nasibini almadan yaşarmışcasına namus, cinayetleri de işleniyor. Ama yeni kuşak Türkiyeli Alman sinemacılar, anne-

lerinin 40 metrekarelik hayatını bütün yerküreye genişletmeyi başardı: Filmleri Almanya'da geniş kabul gördüğü gibi, uluslararası alanda da ilgi çekiyor. Konuk işçi olarak umut aramaya gitmiş, yaşadıkları kültür şokundan dolayı doğrusuyla yanlışıyla kendi geleneklerine dört elle sarılmış bir toplumu modernleştirme işlevini üstleniyorlar. Yönetmen Kadir Sözen, 90'lı yılların sonunda, Alman devlet fonlarından destek almanın zor-

luğundan, kendilerinden hep göçmen olmaya dair sorunlar üzerine proje beklediğinden yakınmıştı. Ama bugün Fatih Akin'in kendine ait bir şirketi var: Corazon International. Akin 2007 Cannes En İyi Senaryo ödüllü „Yaşamın Kıyısında“yı, Özgür Yıldırım'ın bu yıl Berlin Film Festivali Panorama bölümüne seçilen „Chikosunu çekti. Geçen sezonun en başarılı yapımlarından „Takva“ya ortak oldu. „Duvara Karşı“ ile Altın Ayı ödülünü kazanmadan önce de el üstünde tutulan, hatta „Temmuz“da“yı çektiği yıl Berlin'de jüri üyesi yapan Akin'in başarı öyküsü gerçekten eşsiz. Ancak gözlerimiz kamaşıp da, Akin'dan önce ve onunla aynı zamanda sinemaya başlayan, kökleri Türkiye'deki Almanlar'ın ya da Almanya'da yaşayan Türk vatandaşların yaptığı sinemanın toplu çıkışını görmezden gelmeyelim. Ve çok ilginç bir rastlantı: Almanya'daki en başarılı Türkiyeli yönetmenler olan Fatih Akin, Ayşe Polat ve Yüksel Yavuz aynı kentten geliyor ve hatta aynı okuldan ve aynı dönemden çıkmış isimler. Onların okul arkadaşı Ayhan Salar'ın da özellikle „Ölürüya“ adlı kısa filminin tadı hala damağımızdadır. Kısaca, HBFK diye bilinen „Hochschule für bildende Künste Hamburg“ yani Hamburg Görsel Sanatlar Yüksek Okulu'na gerçek-ten bir teşekkür plaketi göndermek gerekir.”

Toplumsal yaşamın hemen her alanında giderek artan boyutta söz sahibi olmaya başlayan başarılı Türkler, son yıllarda sinema başta olmak üzere sanatın birçok kademesinde kendini göstermeye başladı. Sanatın edebiyat alanında yıllar önce başlıyıp bu tirmanış süreci, Yüksel Pazarkaya, Aras Ören, Güney Dal, Zafer Şenocak ve ileri yıllarda Saliha Scheinhardt gibi isimlerle şekillenirken, kabare dalında Şinasi Dikmen, Muhsin Omurca, Django Asül, Serdar Somuncu (yanda) gibi isimler üst basamaklara doğru yol aldı ve bu arada Kaya Yanar (altta) büyük hamle yaparak, ülkenin en çok sevilen komedyenlerinden biri oldu.

Edebiyat dünyası son yıllarda Akif Pirinççi'nin ardından Feridun Zaimoğlu

(üstte) ile renklenirken, sinema dünyasında Türk oyuncu ve yönetmenler birbiri ardına patladı. Türk sinemacılığının Almanya'daki ilk ayak

sesleri 80'li yıllarda gelmeye başladı. Hamburglu Tevfik Başer, 1986 yılında özellikle „40 metrekare Almanya“ adlı özgün yapımla sesini duyururken, İsmet Elçi ise, „Kısmet, Kısmet“ adlı yapımla, bu sürecin ilk öncülerinden biri olarak anıldı.

Sinema bağlamında ilk ürününü „Sensin“ adlı kısa film denemesi ile 1996'da yapan ve Nürnberg'de yarışan Kısa Filmler arasında olan Fatih Akin'in son yıllarda sağladığı başarı ise, sadece Türkler için değil, Almanya'nın dış kimliğine de büyük bir artı getirdi. Fatih Akin'in yanısıra, „Chiko“ adlı sinema filmiyle isim yapan Özgür Yıldırım'ı kısa bir zaman sonra yeni Türk isimler izlemeye başladı.

Fatih Akin (yanda) bilindiği gibi ilk uzun metrajlı filmi olan „Kısa ve Acısız“ adlı yapımlarından hem kendini sınıflandıracak kimlik kısıtlamalarını üzerinden attı, hem de

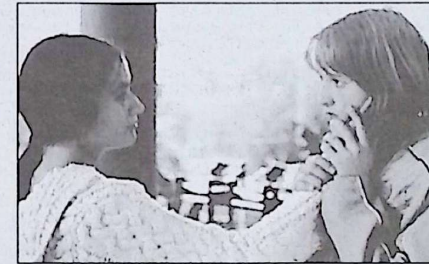

gışelere oynayan bir ürüne de imza atabileceğini „Solinâ“ ve „Temmuz“ adlı çalışmaları ile, kanıtlanmış oldu. „İşte şimdi istediğim filmi yapabiliyorum“ diye tanımladığı „Duvara Karşı“ ise, bilindiği gibi, Berlin Film Festivali'nde „Altın Ayı“ ödülü almış ve uluslararası bir alanda haklı bir şöhrete kavuşmuştu.

Sinemanın Kadın Ustaları Aile ve Cinsellik

Öte yandan Almanya'da çalışan kadın yönetmenlerin çalışmalarında ağırlıklı olarak, Türk aile yapısı ve bu örgü içinde cinsellik olgusu dikkati çekiyor.

Türkiye'de bol ödüllü bir kısa film üreticisi iken, Berlin'e felsefe masteri yapmak için gelen ve oraya yerleşen Aslı Özge, „Biraz Ni-

san adlı yapımda, kesişen yollar modelinin deneysel bir örneğini sundu. Balkan Fonu tarafından desteklenen filmi „Soluksuzlanma“ ile, son derece enerjik ve titiz bir yönetmen olduğunu gösterdi.

Ayşe Polat, „Koru Kendini“ adlı yapımla 57. Locarno Film Festivali'nde Gümüş Leopar kazandı ve bu çıkışıyla, Fatih Akin'in „Altın Ayı“ ödülünden sonra en büyük sinema ödülü kazanan isim oldu.

Anımsanacağı gibi, bu yapımda Pınar Erincin isimli kadın oyuncu, Kürt mülteci kimliğindeki başrol göreviyle, festivalde „En İyi Kadın Oyuncu“ seçilmişti.

Sinema sektöründe deneyimli olan Seyhan Derin, belki kendi adına çok fazla bir ürün ortaya koyamadı ama, „Ben Annemin Kızıyım“ adlı eseri ile, Berlin Film Festivali'nde perdeye yansyarak, kendini tanıttı. Ürünleri ve mesajlarıyla „özgür kadın“ kimliği or-

taya koyuyor. Bu genç yönetmen kadınlarımız, öncelikle göçmenlerin geleneksel aile kavramına, çile çeken annenin yanısıra, baskıyı elden bırakmayan babaya, ağabeye, erkek kardeşe, yasaklanan ve tabulaşan cinselliğe yaklaşımları sosyolojik açıdan bir önem ortaya koyuyor.

Bu arada Buket Alakuş'un „Anam“ adlı yapımlı, oğlunu uyuşturucu batağından kurtarmayı hedeflemiş bir kadının öyküsünü konu ediniyordu. Sübiye Günar imzalı „Karamuk“ta ise, çağdaş genç bir kızın babasıyla olan ilişkisi, „Sanienin Şehveti“nde ise, kariye sahibi olmuş ve bir Alman ile evli bir Türk kadının çocuk sahibi olmasındaki obsesif yönü ele alınıyor.

Aysun Bademsoy, (yanda) Türk-Alman kadın yönetmenlerin yaş ve deneyim bağlamında ablası olarak tanımlanıyor. Oluşukça alçakgönüllü bir kimlik ortaya koyan ve belgesel çalışmalarıyla daha çok dikkati çeken Aysun Bademsoy, Alman sinemasındaki birçok yapımda ve televizyon filminden tanıdığımız Tayfun Bademsoy'un da kız kardeşi olup, aynı zamanda Almanya'da genç sinemasının tanınmış yönetmenlerinden Christian Petzold'un eşi konumunda bulunuyor. Aysun Bademsoy, Berlin Film Festivali'ne seçilen „Am Rand der Stadt“ yani Şehrin Kıyısı adlı belgeselinde, Almanya'dan Türkiye'ye kesin dönüş yapan işçilerin Anadolu'daki yeni yaşam alanlarını farklı bir gözle sinemaseverlerin ilgisini yokladı.

